

**Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի եզրակացությունը
«Հայաստանի Հանրապետության 2027 թվականի պետական բյուջեի մասին»
Հայաստանի Հանրապետության օրենքի վերաբերյալ¹**

**1. «Հայաստանի Հանրապետության 2026 թվականի պետական բյուջեի մասին»
Հայաստանի Հանրապետության օրենքի կատարման գործընթացը²**

2026 թվականին համաշխարհային տնտեսությունում և ՀՀ հիմնական գործընկերներին տնտեսական աճը և պահանջարկը որոշակիորեն թուլացել է, իսկ դրանց հեռանկարի շուրջ անորոշությունն աճել՝ մեծապես պայմանավորված աշխարհաքաղաքական հակամարտությունների սրմամբ և, այդ համատեքստում, առևտրային ուղիների խաթարումներով և էներգակիրների բարձր գների ազդեցությամբ: Միաժամանակ, նշված զարգացումներն ուղեկցվում են գնաճային ճնշումների ուժգնացմամբ: Այս պայմաններում, մի շարք առաջատար երկրների կենտրոնական բանկեր շարունակել են դրամավարկային պայմանների խստացումները:

Չնայած վերը նշված զարգացումներին, Հայաստանում բարձր տնտեսական ակտիվությունը 2026 թվականի ընթացքում պահպանվել է՝ հունվար-օգոստոս ամիսներին, նախորդ տարվա համադրելի ժամանակահատվածի համեմատությամբ, կազմելով շուրջ 7.3%: Տնտեսական ակտիվության բարձր աճին շարունակել են մեծապես նպաստել շինարարության և ծառայությունների ճյուղերը՝ ուղեկցվելով ներքին և արտաքին պահանջարկի ընդլայնմամբ: Այնուամենայնիվ, ՀՀ ֆինանսների նախարարության գնահատականների համաձայն, ակնկալվում է, որ տնտեսական աճի տեմպը տարվա երկրորդ կիսամյակում որոշակիորեն կթուլանա և 2026 թվականի արդյունքներով կկազմի 5.6%՝ շուրջ 0.2 տոկոսային կետով գերազանցելով 2026 թվականի պետական բյուջեի ծրագրում նախանշված ցուցանիշը: Հարկ է նշել, որ ձևավորված բարձր տնտեսական ակտիվությունը, աճի կառուցվածքային առանձնահատկությունների պայմաններում, դեռևս էական անորոշություններ է պարունակում տնտեսական աճի կայունության և միջնաժամկետ հեռանկարի վերաբերյալ:

2026 թվականի ընթացքում 12-ամսյա գնաճն արագացել է՝ ձևավորվելով թիրախից որոշակիորեն բարձր մակարդակներում՝ օգոստոսին կազմելով 4.4%: Գնաճային

¹ ՀՀ կենտրոնական բանկը պետական բյուջեի մասին օրենքի նախագծի վերաբերյալ եզրակացության կազմման աշխատանքներում առաջնորդվում է բյուջեի ծրագրի՝ միջնաժամկետ պարտքի կայունության ապահովման, հարկաբյուջետային քաղաքականության պարբերաշրջանային ուղղվածության և դիրքի, երկարաժամկետ աճին նպաստելու և այլ սկզբունքների ներքո գնահատականների ներկայացմամբ:

² Սույն փաստաթղթում ներկայացված թվային տվյալները և գնահատականները վերցված են «ՀՀ 2027 թվականի պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքի նախագծից:

միջավայրի ընդլայնմանը մեծապես նպաստել են ինչպես ներմուծվող, այնպես էլ տեղական պարենային ապրանքների, իսկ վերջին շրջանում նաև ոչ պարենային ապրանքների և բեռնափոխադրման բարձր գների մասով համաշխարհային տնտեսությունից փոխանցվող գնաճային ճնշումները: Մյուս կողմից՝ դեպի ՌԴ արտահանման սահմանափակումների հետևանքով առանձին ապրանքների գծով ներքին շուկայում արձանագրվել են որոշակի գնանկումային ազդեցություններ: Հարկ է նաև նշել, որ վերջին ամիսներին նկատվում է ծառայությունների գնաճի արագացում, ինչը վկայում է նաև տնտեսությունում ձևավորված բարձր պահանջարկի պայմանների մասին:

Առաջնորդվելով գների կայունության և 3% նպատակային ցուցանիշի ապահովման սկզբունքով, ինչպես նաև հաշվի առնելով առկա ռիսկերն ու անորոշությունները՝ **ՀՀ կենտրոնական բանկը 2026 թվականի առաջին կիսամյակում՝ քաղաքականության տոկոսադրույքը թողել է անփոփոխ՝ 6.5% մակարդակում, իսկ սեպտեմբերին բարձրացրել է 0.25 տոկոսային կետով՝ սահմանելով 6.75%:** Այս համատեքստում ԿԲ-ն մշտադիտարկում է տնտեսության զարգացման մի շարք սցենարներ՝ կապված մի կողմից՝ ներքին և արտաքին պահանջարկի հետագա ընդլայնման, գնաճային սպասումների ավելացման և արտաքին գնաճային ճնշումների ուժեղացման, մյուս կողմից՝ համաշխարհային տնտեսության աճի դանդաղման, արտահանման առանձին շուկաներում առաջացած խնդիրների պայմաններում գնանկումային ճնշումների ձևավորման և ՀՀ երկրի ռիսկի հավելավճարի հիմնարար նվազման հետ: ՀՀ Կենտրոնական բանկը կշարունակի մշտադիտարկել տնտեսության զարգացման սցենարները և պատրաստ է ձեռնարկելու համարժեք գործողություններ՝ միջնաժամկետ հորիզոնում գնաճի 3% նպատակի և գների կայունության ապահովման համար:

Սպասվածից բարձր տնտեսական ակտիվությունը և գնաճային միջավայրը, հարկային վարչարարության խստացումն ու դրա արդյունավետության բարձրացումը, ինչպես նաև հարկային քաղաքականության որոշ փոփոխությունները նպաստում են 2026 թ. ընթացքում հարկերի հավաքագրման բարձր կատարողականին: Այսպես, **տարվա առաջին ութ ամիսներին ՀՀ պետական բյուջեի հարկային եկամուտների աճը, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի նկատմամբ, կազմել է շուրջ 14.5%:** Արդյունքում ակնկալվում է, որ *2026 թվականին հարկեր/ՀՆԱ հարաբերակցությունը, նախորդ տարվա նկատմամբ, կաճի շուրջ 0.8 տոկոսային կետով՝ կազմելով 24.8%:* Ընդ որում, նշված ցուցանիշը շուրջ 0.3 տոկոսային կետով բարձր է 2027–2029 թթ. միջնաժամկետ ծախսերի ծրագրով նախատեսված 24.5% մակարդակից: Մյուս կողմից՝ հարկ է նշել, որ հարկեր/ՀՆԱ ցուցանիշի 0.8 տոկոսային կետով բարելավմանը դրական նպաստում են ունենալու նաև որոշ մեկանգամյա, ՀՀ տնտեսության աճով չպայմանավորված գործոններ, մասնավորապես՝ առողջապահության համապարփակ ապահովագրության (ԱՀԱ) ծրագրին մասնակցության վճարները՝ շուրջ 0.3 տ.կ., և ուղյալքիների գծով վճարումները՝ շուրջ 0.2 տ.կ.: Արդյունքում **գնահատվում է, որ 2026 թվականին համախառն պահանջարկի վրա հարկերը կունենան թույլ, շուրջ 0.3 տոկոսային կետի չափով զսպող ազդեցություն:** Հափկանշական է, որ հարկային եկամուտների ընթացիկ գերակատարումը, այդ թվում՝ վերանայված ծրագրային ցուցանիշների նկատմամբ, զգալիորեն մեղմել է կենսաթոշակների և սոցիալական

ծախսերի աճի, ինչպես նաև առողջապահության համընդհանուր ապահովագրության (ԱՀԱ) ծրագրի ներդրման արդյունքում բյուջեի պակասուրդի ընդլայնման հետ կապված առկա ռիսկերը:

Առաջնորդվելով տնտեսական ներուժի աճին ուղղված ծախսերի իրականացման նպատակադրմամբ՝ 2026 թվականի ՀՀ պետական բյուջեի ծախսերի կատարման գործընթացում կարևորվել է տնտեսական աճի խթանմանը, տնտեսական, անվտանգային և սոցիալական ենթակառուցվածքների ամրապնդմանը, ինչպես նաև սոցիալական աջակցությամբ պայմանավորված ծախսերին ուղղված միջոցառումների իրականացումը: **Հարկանշական է, որ 2026 թվականի հունվար-օգոստոս ամիսներին պետական բյուջեի ընդհանուր ծախսերի 9.9% աճի պայմաններում ընթացիկ ծախսերն աճել են 17.8%-ով, մինչդեռ կապիտալ ծախսերը նվազել են 25.6%-ով:** Միաժամանակ, ծրագրվածի համեմատությամբ թերակատարումներ են արձանագրվել ինչպես ընթացիկ, այնպես էլ կապիտալ ծախսերի գծով: Ընթացիկ ծախսերի թերակատարումը հիմնականում պայմանավորված է տոկոսավճարների՝ սպասվածի համեմատությամբ ավելի ցածր մակարդակով, ինչը պայմանավորված է ինչպես դրամային պարտատոմսերի եկամտաբերության կորի զգալի նվազմամբ, այնպես էլ արտաքին պարտքի սպասարկման գծով տոկոսավճարների՝ նախատեսվածից ցածր մակարդակով: Միաժամանակ, սոցիալական և առողջապահական ծախսերը զգալիորեն աճել են, իսկ առողջության համընդհանուր ապահովագրության ծրագրի գծով պահպանվում են պլանավորված հատկացումների գերակատարման ռիսկեր: Սպասվում է, որ 2025 թվականի համեմատությամբ 2026 թվականի պետական բյուջեի ընդհանուր ծախսերը ՀՆԱ-ում կավելանան շուրջ 0.8 տոկոսային կետով՝ կազմելով 29.9%, ընդ որում՝ ընթացիկ ծախսերը ՀՆԱ-ում կաճեն 1.4, իսկ կապիտալ ծախսերը կնվազեն 0.6 տոկոսային կետով: Հարկ է նաև նշել, որ պետական ծախսեր/ՀՆԱ հարաբերակցության սպասվող մակարդակը շուրջ 0.4 տոկոսային կետով բարձր կլինի 2027-29 թթ. միջնաժամկետ ծախսերի ծրագրով նախատեսված մակարդակից:

Այսպիսով, թեև 2026 թվականի ծախսային քաղաքականության շրջանակում ամրագրված է տնտեսական ներուժի բարձրացմանը և ենթակառուցվածքների զարգացմանն ուղղված կապիտալ ծախսերի բարձր մակարդակի ապահովման նպատակադրումը, տարվա առաջին ութ ամիսների ընթացքում կապիտալ ծախսերի նվազումն ու շարունակվող թերակատարումը որոշակիորեն սահմանափակել են նշված ուղղությամբ ծախսային քաղաքականության ազդեցության դրսևորումը:

Վերոնշյալ զարգացումների արդյունքում՝ **Հայաստանի Հանրապետության 2026 թվականի պետական բյուջեի ծախսերը համախառն պահանջարկի վրա կունենան շուրջ 0.7 տոկոսային կետի չափով ընդլայնող ազդեցություն:**

Եկամուտների հավաքագրման բարձր տեմպերի և հատկապես կապիտալ ծախսերի զգալի թերակատարման պայմաններում 2026 թվականի հունվար-օգոստոս ամիսներին ձևավորվել է բյուջեի շուրջ 18.0 մլրդ դրամ հավելուրդ՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածում արձանագրված շուրջ 61.0 մլրդ դրամ պակասուրդի համեմատությամբ: Այնուամենայնիվ, տարվա արդյունքներով, կապիտալ ծախսերի կատարողականի սպասվող բարելավման պայմաններում, ակնկալվում է պետական

բյուջեի պակասուրդի ձևավորում ՀՆԱ-ի շուրջ 4.0%-ի (504.2 մլրդ դրամ) չափով՝ ծրագրված 4.5%-ի և նախորդ տարվա 3.7%-ի դիմաց: **Արդյունքում, հաշվի առնելով հարկային հավաքագրումների ընթացքը և պետական բյուջեի ծախսերի աճի կառուցվածքը, 2026 թվականի հարկաբյուջետային քաղաքականության ազդեցությունը համախառն պահանջարկի վրա գնահատվում է թույլ խթանող: Միաժամանակ, հարկաբյուջետային քաղաքականության վերը նշված ուղեգիծը ենթադրում է, որ ծախսերի իրականացման բեռն առավելապես կրնան փոխանցվել վերջին մի քանի ամիսների վրա՝ որոշակիորեն ուժգնացնելով պահանջարկի և գնաճային կարճաժամկետ ճնշումները:**

Տնտեսական բարձր անվանական աճի, շուկայական ավելի ցածր տոկոսադրույքների ձևավորման, դրամի անվանական արդյունավետ փոխարժեքի արժևորման, ինչպես նաև պարտքի դինամիկայի վրա ազդող այլ գործոնների ազդեցությամբ՝ 2026 թվականին ակնկալվում է ՀՀ կառավարության պարտք/ՀՆԱ հարաբերակցության շուրջ 0.7 տոկոսային կետով նվազում՝ 2025 թվականի 47.2%-ից մինչև 46.5%: Արդյունքում՝ կառավարության պարտք/ՀՆԱ հարաբերակցությունը կձևավորվի 2027–2029 թվականների ՄԺԾԾ-ով 2026 թվականի համար նախանշված մակարդակից շուրջ 2.2 տոկոսային կետով ցածր՝ պահպանվելով հարկաբյուջետային կանոններով սահմանված 50% շեմից ներքև: **Կառավարության պարտք/ՀՆԱ հարաբերակցության անկալվող նվազումը խիստ կարևոր է մակրոտնտեսական և պարտքի կայունության շարունակական ամրապնդման, և տնտեսական հնարավոր ցնցումների նկատմամբ դիմակայունության բարձրացման տեսանկյունից:**

2. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի եզրակացությունը «Հայաստանի Հանրապետության 2027 թվականի պետական բյուջեի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի վերաբերյալ

2027 թվականի բյուջեի ծրագրում նախանշված հարկաբյուջետային քաղաքականությունն ուղղված է Հայաստանի մրցունակության և տնտեսության դիմակայունության ամրապնդման, տնտեսական և անվտանգային ենթակառուցվածքներում, ինչպես նաև մարդկային և ֆիզիկական կապիտալում ներդրումների բարձր մակարդակի պահպանման և կառուցվածքային բարեփոխումների միջոցով տնտեսական ներուժի հետագա ընդլայնման նպատակներին: Ընդ որում, ՀՀ կառավարության գնահատմամբ՝ վերջին տարիներին տնտեսական աճի ներուժն աճել է մինչև 5.0–5.5%: Այդուհանդերձ, պետք է նշել, որ նախորդ տարիների բարձր տնտեսական աճին նպաստած մի շարք կարճաժամկետ գործոնների ազդեցությունների աստիճանական չեզոքացման պայմաններում կայուն և բարձր տնտեսական աճի պահպանումն էապես կախված կլինի արտադրողականության բարձրացմանը, արտահանման և մասնավոր ներդրումների խթանմանը, ինչպես նաև ներդրումային միջավայրի բարելավմանն ուղղված քաղաքականությունների արդյունավետ իրականացումից: Այս համատեքստում, առանցքային է մնում ծրագրված հարկաբյուջետային կոնսոլիդացիայի պայմաններում նպատակադրված բարձր

կապիտալ ծախսերի կատարողականի և արդյունավետության աստիճանական բարելավման ապահովումը: Այսպիսով, 2027 թվականին հարկաբյուջետային քաղաքականությունն առաջնորդվելու է 5.8% տնտեսական աճի ապահովման նպատակադրմամբ՝ հարկաբյուջետային կոնսոլիդացիայի շարունակականությունն ու պարտքի կայունության ամրապնդումը համադրելով մարդկային կապիտալի զարգացման և տնտեսության ներուժի հետագա ընդլայնմանը նպաստող քաղաքականությունների իրականացման հետ:

Նախանշված տնտեսական աճի, հարկային վարչարարության բարելավման, ստվերի կրճատման, ինչպես նաև հարկային քաղաքականության միջոցառումների իրականացման արդյունքում 2027 թվականի համար ծրագրվել է հարկեր/ՀՆԱ հարաբերակցության հետագա աճ՝ 2026 թվականի սպասվող ցուցանիշի համեմատությամբ շուրջ 0.6 տոկոսային կետով, որի պարագայում հարկային եկամուտները կկազմեն ՀՆԱ-ի 25.4%-ը: Ընդ որում, նշված ցուցանիշը շուրջ 0.4 տոկոսային կետով գերազանցում է 2027–2029 թվականների միջնաժամկետ ծախսային ծրագրով նախատեսված մակարդակը: Կառավարության գնահատմամբ՝ 2026–2029 թվականներին հարկային վարչարարության բարելավումները հարկեր/ՀՆԱ հարաբերակցության աճին տարեկան միջինում կնպաստեն շուրջ 0.4 տոկոսային կետով, իսկ հարկային քաղաքականության բարեփոխումները՝ շուրջ 0.1 տոկոսային կետով: **Արդյունքում գնահատվում է, որ 2027 թվականին պետական բյուջեի եկամուտները համախառն պահանջարկի վրա կունենան զսպող ազդեցություն:** Միաժամանակ, 2027 թվականին հարկեր/ՀՆԱ հարաբերակցության աճի կառուցվածքում կշարունակեն զգալի դեր ունենալ առանձին եկամտային աղբյուրները, հատկապես՝ ռոյալթիները և առողջության ապահովագրության վճարները, որոնց ընդհանուր նպաստումը հարկեր/ՀՆԱ հարաբերակցության աճին կկազմի շուրջ 0.7 տոկոսային կետ: Վերոնշյալ ոչ կառուցվածքային գործոնների դերակատարության աճը որոշակի ռիսկեր է պարունակում հարկաբյուջետային քաղաքականության արդյունքների միջնաժամկետ կայունության տեսանկյունից:

2027-2029 թվականների պետական ծախսային քաղաքականությունը շեշտադրում է մի կողմից՝ միջնաժամկետ հարկաբյուջետային կոնսոլիդացիայի շարունակման, մյուս կողմից՝ մարդկային և ֆիզիկական կապիտալում ներդրումների ու տնտեսական ենթակառուցվածքների զարգացման միջոցով տնտեսության ներուժի ընդլայնման նպատակադրումները: Միջնաժամկետ հատվածում նախատեսվում է ընթացիկ ծախսերի կշռի աստիճանական նվազում՝ կապիտալ ծախսերն ավելացնելու և պատմական միջին մակարդակներից զգալի բարձր պահպանելու պայմաններում: 2026 թվականի սպասվող ցուցանիշների համեմատությամբ, 2027 թվականին նախատեսվում է ընթացիկ ծախսեր/ՀՆԱ հարաբերակցությունը նվազեցնել ընդամենը շուրջ 0.1 տոկոսային կետով՝ մինչև 24.3%, իսկ կապիտալ ծախսեր/ՀՆԱ հարաբերակցությունը ծրագրվում է շուրջ 0.1 տոկոսային կետով ավելացնել՝ մինչև 5.6%, ինչի արդյունքում ընդհանուր ծախսեր/ՀՆԱ հարաբերակցությունը կպահպանվի 29.9% մակարդակում: Միաժամանակ, 2027–2029 թվականների ՄԺԾԾ-ի համեմատությամբ բյուջեի նախագծում ընթացիկ ծախսերի կշիռը շուրջ 0.8 տոկոսային կետով ավելի բարձր է, այն պայմաններում, երբ տնտեսության

անվանական աճը վերանայվել է վերևի ուղղությամբ ինչպես 2026, այնպես էլ 2027 թվականների համար, իսկ կապիտալ ծախսերինը՝ շուրջ 0.1 տոկոսային կետով ցածր: Ընդ որում, ընթացիկ ծախսերի աճին էական նպաստում ունի սոցիալական նպաստների և կենսաթոշակների, ինչպես նաև առողջապահությանն ուղղվող ծախսերի ավելացումը՝ առավելապես արտացոլելով այս ուղղություններով 2026 թվականին կատարված ճշգրտումները:

Կապիտալ ծախսերի մասով հիմնական շեշտադրումն ուղղված է տնտեսական, կրթական և անվտանգային ենթակառուցվածքների զարգացմանը, ինչը կարող է նպաստել տնտեսության ներուժի և արտադրողականության բարձրացմանը՝ հիմքեր ստեղծելով երկարաժամկետ տնտեսական աճի համար: Այս պայմաններում, հատկապես հաշվի առնելով նախորդ տարիների փորձը, էապես կարևորվում է կապիտալ ծախսերի նախատեսված մակարդակի և արդյունավետ իրականացման ապահովումը: Հարկ է նշել նաև, որ բյուջետային ծրագրերի արդյունավետության բարձրացման նպատակով ներդրված բյուջետային ծրագրերի գնահատման կանոնավոր գործընթացի շարունակական իրականացումը կարևոր նշանակություն կունենա ծախսային քաղաքականության արդյունավետության բարձրացման և հարկաբյուջետային քաղաքականության նպատակների իրագործման տեսանկյունից:

Արդյունքում, հարկաբյուջետային կոնսոլիդացիայի նպատակադրման ներքո, **2027 թվականի համար ծրագրվել է բյուջեի պակասուրդ՝ ՀՆԱ-ի 3.4%-ի չափով, ինչը ցածր է 2026 թվականի սպասվող ցուցանիշից շուրջ 0.6 տոկոսային կետով, սակայն շուրջ 0.1 տոկոսային կետով բարձր է 2027–2029 թվականների ՄԺԾԾ-ով նախատեսված մակարդակից:** Հատկանշական է, որ 2027 թվականին նախատեսվող հարկաբյուջետային կոնսոլիդացիան առավելապես պայմանավորված կլինի հարկային եկամուտների կանխատեսվող էական աճով: Այս պայմաններում, գնահատվում է, որ երկարաժամկետ, կայուն մակարդակից դեռևս փոքր-ինչ բարձր տնտեսական աճի պահպանման պայմաններում հարկաբյուջետային քաղաքականությունն ամբողջական պահանջարկի վրա կունենա որոշակի զսպող ազդեցություն՝ եկամուտների զսպող և ծախսերի թույլ խթանող ազդեցությունների համադրությամբ: Այս առումով, միջնաժամկետ հարկաբյուջետային կոնսոլիդացիայի տեսանկյունից կարևոր է շեշտադրել ընթացիկ ծախսերի՝ ՀՆԱ-ում կշռի աստիճանական նվազեցմանն ուղղված հետևողականության ապահովման անհրաժեշտությունը: Միևնույն ժամանակ, միջնաժամկետում ծախսերի կառուցվածքի բարելավումը և արդյունավետ ներդրումների իրականացումը կարող են նպաստել տնտեսության ներուժի բարձրացմանը՝ մեղմելով հարկաբյուջետային կոնսոլիդացիայից բխող կարճաժամկետ զսպող ազդեցությունները:

Արդյունքում՝ 2027 թվականին Կառավարության պարտք/ՀՆԱ հարաբերակցությունը, 2026 թվականի համար կանխատեսվող ցուցանիշի համեմատությամբ, կաճի շուրջ 0.7 տոկոսային կետով և կկազմի 47.2%՝ պահպանվելով 50% շեմից ցածր մակարդակում: Ընդ որում, 2027 թվականին պետական բյուջեի պակասուրդի ֆինանսավորման համար շարունակվելու է միջոցների ներգրավումը ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին աղբյուրներից՝ միաժամանակ պահպանելով Կառավարության պարտքի կառուցվածքում ներքին պարտքի նվազագույն

40% ուղենիշը և հաշվի առնելով ներքին շուկայի կարողությունների և արտարժույթային ֆինանսավորման հետ կապված գործոնները: ՀՀ կառավարության պարտքի ծրագրված աճի և վերոնշյալ մակրոտնտեսական ու հարկաբյուջետային ռիսկերի համատեքստում շարունակում է կարևորվել առկա ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործումը և ռիսկերի կառավարման կարողությունների ամրապնդումը՝ երկարաժամկետ հարկաբյուջետային կայունության ապահովման տեսանկյունից:

Հարկ է ընդգծել, որ մակրոտնտեսական ու գների կայունության ապահովումն ու ամրապնդումը 2027 թվականին և միջնաժամկետ հորիզոնում կշարունակեն մնալ հարկաբյուջետային ու դրամավարկային քաղաքականությունների առաջնային թիրախում:

Այդուհանդերձ, ստեղծված աշխարհաքաղաքական և տնտեսական մեծ անորոշությունների պայմաններում պահպանվում են էական արտաքին ու ներքին ռիսկեր՝ տնտեսական աճի, հարկային եկամուտների, պետական ծախսերի կատարման և ֆինանսավորման պայմանների տեսանկյունից: Այս առումով հարկ է նշել, որ 2027 թվականի ՀՀ պետական բյուջեի ծրագրում դիտարկվել են դրա հիմքում դրված հիմնական ենթադրություններից և կանխատեսումներից հնարավոր շեղումների հետ կապված ռիսկերն ու անորոշությունները, իրականացվել են սցենարային վերլուծություններ և գնահատվել են դրանց առարկայացման պարագայում բյուջեի հոսքերի ու հարկաբյուջետային քաղաքականության շրջանակի ճշգրտման հնարավոր ուղղությունները: Արդյունքում, ռիսկերի կառավարման նպատակով նախատեսվում է ձևավորել ՀՆԱ-ի շուրջ 0.3–0.6%-ի չափով պահուստային ֆոնդ և զանձապետական կայունացման հաշվում առնվազն ՀՆԱ-ի 1.0%-ի չափով իրացվելիության բարձիկ: Ռիսկերի առարկայացման դեպքում նախատեսվում է նաև լրացուցիչ հարկային վարչարարության միջոցառումների կիրառում, ծախսային առաջնահերթությունների ու ծախսերի շրջանակի վերանայում, իսկ հարկաբյուջետային կայունության վրա էական ճնշումների դեպքում՝ միջնաժամկետ հարկաբյուջետային շրջանակի վերանայում: Այս ամենը կարևոր նախապայման է հարկաբյուջետային ռիսկերի արդյունավետ կառավարման տեսանկյունից: Ուստի, այս համատեքստում **կարևոր է շեշտադրել պահուստային ֆոնդերի օգտագործման հստակ սահմանափակումների պահպանումը՝ դրանք առավելապես ուղղելով նախապես սահմանված մակրոտնտեսական և այլ էական հարկաբյուջետային ռիսկերից բխող լրացուցիչ ֆինանսավորման պահանջների բավարարմանը:**

Ամփոփելով՝ գնահատվում է, որ 2027 թվականի ՀՀ պետական բյուջեի նախագծով նախանշված հարկաբյուջետային քաղաքականությունը կշարունակի միջնաժամկետ հարկաբյուջետային կոնսոլիդացիայի և հարկաբյուջետային կայունության ամրապնդման ուղեգիծը՝ միաժամանակ ունենալով չափավոր զսպող և հակապարբերաշրջանային բնույթ: Այդուհանդերձ, տնտեսական ներուժի ընդլայնման և միջնաժամկետ հարկաբյուջետային կայունության տեսանկյունից կարևորվում է կառավարության հետևողականությունը՝ ընթացիկ բնույթի ծախսային պարտավորությունների աճի զսպման և նախատեսված բարձր մակարդակի կապիտալ ծախսերի արդյունավետ իրականացման ուղղությամբ:

Միևնույն ժամանակ, հարկային վարչարարության և հարկային քաղաքականության բարեփոխումների արդյունավետ իրականացումը կարևոր նախապայման է հարկային եկամուտների կայուն բազայի ձևավորման և երկարաժամկետ հատվածում հարկաբյուջետային քաղաքականության ճկունության ապահովման համար:

Հարկ է ընդգծել նաև, որ աշխարհաքաղաքական և մակրոտնտեսական բարձր անորոշությունների պայմաններում, առանձնահատուկ նշանակություն ունի ռիսկերի շարունակական մշտադիտարկումը և հարկաբյուջետային բարձիկների ու ռիսկերին արձագանքելու կարողությունների ամրապնդումը: Այս տեսանկյունից՝ անհրաժեշտ է ընդգծել, որ ներկա բարենպաստ տնտեսական իրավիճակում, հաշվի առնելով ներկայիս բարձր պահանջարկի պայմանները, առկա է առավել մեծ չափով հարկաբյուջետային տարածքն ընդլայնելու և լրացուցիչ բարձիկներ ձևավորելու հնարավորություն՝ միջնաժամկետ հատվածում ցնցումների արդյունավետ կլանման, մակրոտնտեսական կայունության ու հարկաբյուջետային ճկունության ապահովման տեսանկյունից: